

Het kamp Roj van de gevangene, de centra van Orkesh en Houri, de gevangenis van Alaya

Zeven grootouders, allen leden van het Collectief van Verenigde Families, reisden eind augustus naar het noordoosten van Syrië om hun kleinkinderen te ontmoeten die werden vastgehouden in het gevangenenkamp Roj, de "rehabilitatiecentra" Orkesh en Houri, en de Alaya-gevangenis. Ze werden vergezeld door Matthieu Bagard, co-voorzitter van Advocaten zonder Grenzen Frankrijk, en Marie Dosé, gemandateerd door de Nationale Raad van de Orde van Advocaten.

Dit is het tweede bezoek dit jaar van een Franse delegatie van families en advocaten aan het noordoosten van Syrië: afgelopen februari kregen Marie Dosé en Matthieu Bagard, vergezeld van twee vertegenwoordigers van het Collectief van Verenigde Gezinnen, toegang tot het Roj-kamp, waar ze Franse kinderen en vrouwen ontmoetten, en tot het Orkesh-centrum, waar vier jonge Fransen hun wanhoop en verlangen om gerepatrieerd te worden uitten. Deze missie was ook een gelegenheid voor Franse kinderen en hun grootouders om zich te herenigen.

In februari kon onze vierkoppige delegatie zich vrij bewegen binnen het kamp en de tenten betreden. Deze keer vonden de vergaderingen plaats in de gebouwen van de administratie. Sommige grootouders waren in staat om kleinkinderen te knuffelen die ze niet kenden of al jaren niet hadden gezien. We kregen twee dagen achter elkaar toegang tot het kamp en hadden langdurige uitwisselingen met onze kleinkinderen en hun moeders. We bespraken hun erbarmelijke levensomstandigheden en beantwoordden hun vragen over hun toekomst, hun familie, hun land... We communiceerden niet alleen met onze families, maar ook met andere Franse vrouwen uit het kamp die met ons kwamen praten of Marie Dosé en Matthieu Bagard ondervroegen over de opvangomstandigheden in Frankrijk. Het was zowel een enorme vreugde als een hartzeer om onze kleinkinderen achter te laten in dit kamp waar ze zes jaar lang hebben geleden en verdord, zonder bescherming, zonder school en zonder zorg.

Op de derde dag gingen we de centra Orkesh en Houri en de Alaya-gevangenis binnen om de Franse minderjarigen en jongvolwassenen te ontmoeten die daar opgesloten zaten. We kwamen jonge gewonden tegen (sommigen zeer ernstig), zieke, uitgeputte Fransen die niet begrijpen waarom hun land hen heeft achtergelaten in deze detentiecentra en gevangnissen waar ze doelloos rondwalen sinds ze twaalf, dertien of veertien jaar oud waren. De jongste onder hen is 15. Hij werd anderhalf jaar geleden weggerukt van zijn moeder en broers en zussen in het Roj-kamp. Een ander wordt al zes jaar alleen vastgehouden in het Houri-centrum. Een derde, vergeten door de Quai d'Orsay, zag zijn hele familie zonder hem naar Frankrijk repatriëren. Een vierde probeerde zelfmoord te plegen in zijn cel voordat hij op het laatste moment werd gered door een Syrische gevangene. De toekomst van deze jonge Fransen, zoals bevestigd door Koerdische functionarissen, is ofwel repatriëring naar Frankrijk of gevangenschap in Syrië zonder enige zekerheid dat ze ooit zullen worden vrijgelaten. Het project van het Autonome Bestuur van Noordoost-Syrië is om alle jongens ouder dan 12 jaar – die hun land niet zou repatriëren – uit de kampen Al-Hol en Roj te halen om ze te interneren in deze "rehabilitatiecentra" voordat ze worden opgesloten in een gevangenis voor

volwassenen. Dit plan houdt in dat jonge jongens, tegen wie in Syrië geen rechtszaak is aangespannen en die meestal op zeer jonge leeftijd in de kampen zijn aangekomen, worden veroordeeld tot eindeloze willekeurige detentie. Al deze jongens smeekten ons, en de advocaten, om hen uit deze hel te halen.

We verlieten Syrië met een gevoel van bitterheid en diepe droefheid. Hoe kan een rechtsstaat als Frankrijk, dat zichzelf uitroept tot land van de mensenrechten, zijn kinderen in dergelijke omstandigheden in de steek laten? Hoe kunnen we accepteren dat onschuldige kinderen worden gestraft voor daden die ze niet hebben begaan?

In 2019 was alles klaar om iedereen, volwassenen en kinderen, te repatriëren. Toen trok de politieke macht zich lafhartig terug. Eerst werd niemand gerepatriëerd, daarbij verwijzend naar steeds bedrieglijker, toen alleen de weeskinderen (met name een klein weeskind wiens moeder voor haar ogen in het kamp stierf), dan de kinderen zonder hun moeders... Van 2019 tot 2022 werden slechts 35 kinderen gerepatriëerd.

Ten slotte, nadat Frankrijk was veroordeeld door VN-commissies en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, werden 134 kinderen en hun moeders gerepatriëerd van juli 2022 tot juli 2023.

Sinds juli 2023 niets. De Franse staat heeft ongeveer vijftig vrouwen en ongeveer 120 kinderen achtergelaten in het gevangenenkamp Roj (de Koerdische veiligheidsofficier van het Roj-kamp bevestigde dat er nog vijftig Franse gezinnen in het kamp zijn), onder het voorwendsel dat de vrouwen die bleven de repatriëring niet hadden geaccepteerd en nog steeds het ouderlijk gezag over hun kinderen behielden. Daarom werden er geen verdere repatriëringsoperaties overwogen en kon men in alle rust een honderdtal Franse kinderen achterlaten in eindeloze opsluiting onder erbarmelijke omstandigheden.

Grootouders die eind augustus naar het noordoosten van Syrië reisden naar het gevangenenkamp Roj en de "rehabilitatiecentra" Orkesh en Hourî, en de Alaya-gevangenis, vergezeld door Matthieu Bagard, van Advocaten zonder Grenzen Frankrijk, en Marie Dosé, gemandateerd door de Nationale Raad van de Orde van Advocaten.

De Franse staat vergeet dat deze vrouwen en kinderen gevangenen zijn van de Syrische Democratische Strijdkrachten, leden van de coalitie tegen Daesh, geleid door de Verenigde Staten, waarvan Frankrijk deel uitmaakt.

De Franse staat vergeet dat de Syrische Democratische Krachten het buitenland uitdrukkelijk verzoeken hun onderdanen te repatriëren en zijn van mening dat deze landen de verantwoordelijkheid voor hun gedetineerde burgers op zich moeten nemen.

De Franse staat vergeet dat tegen alle Franse vrouwen die in het Roj-kamp worden vastgehouden, een internationaal aanhoudingsbevel is uitgevaardigd door Franse rechters die al tien jaar aan hun onderzoeksdossiers werken.

De Franse staat vergeet dat deze kinderen worden onderworpen aan willekeurige detentie, aan de kaak gesteld door VN-rapporteurs, de VN-onderzoekscommissie voor Syrië en internationale mensenrechtenorganisaties.

De Franse staat vergeet dat deze willekeurige detentie een oorlogsmisdaad kan vormen, dat Frankrijk het Verdrag inzake de rechten van het kind heeft ondertekend, waarin in artikel 37 staat: "De staten die partij zijn, zorgen ervoor dat (...) geen enkel kind wordt onwettig of willekeurig van zijn vrijheid beroofd."

De Franse staat vergeet dat het VN-Comité voor de Rechten van het Kind, het VN-Comité tegen Foltering en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens hebben geoordeeld dat de detentieomstandigheden van kinderen in Syrische kampen volledig in strijd zijn met de belangen van het kind, een onmenselijke en vernederende behandeling vormen en hun recht op leven schenden.

De Franse staat vergeet dat het belang van het kind (namelijk niet overleven in detentie in een smerig kamp) moet prevaleren boven de mening van een moeder die nog steeds radicaliseert of doodsbang is door het vooruitzicht te moeten scheiden van haar kinderen, met wie ze al zoveel jaren in gedwongen nabijheid leeft.

De Franse staat vergeet dat de bescherming van kinderen onder alle omstandigheden een absolute plicht is en dat de Franse diplomatie de bescherming van kinderen in gewapende conflicten tot een "absolute prioriteit" heeft gemaakt (hoewel zo slecht gerespecteerd...).

De Franse staat vergeet dat Frankrijk een alomvattende oplossing kan vinden om AL deze kinderen en hun moeders terug te brengen naar Frankrijk, met respect voor het internationaal recht, de rechten van kinderen, onze principes en waarden. Er zijn oplossingen, de Franse autoriteiten weten ze, de Koerdische autoriteiten zijn bereid samen te werken en deel te nemen aan een alomvattende repatriëringsoplossing die een einde zou maken aan een van de meest schandelijke hoofdstukken in onze geschiedenis.